

Старогръцки език
НФ
2020-2021

Автори

9.

Дионисий Ареопагит

Дионисий Ареопагит е името на атинянина, който слушал проповедите на ап. Павел в града и бил единственият, който повярвал и се кръстил - заедно с една жена, наречена Дамар (Деяния, 17:34). Впоследствие станал пръв епископ на Атина.¹

Според житиеписната традиция проповядвал в Галия и загинал мъченически в Лутеция (Париж).

Под негово име в началото на VI в. стават известни четири съчинения, наричани „Ареопагитики“. Това са „За небесната йерархия“, „За църковната йерархия“, „За божествените имена“, „За мистическото богословие“. Запазени са и 10 писма, адресирани до лица, живели през I в. сл. Хр. и известни от Новия завет и преданието на древната Църква (Йоан Богослов, Тит, Гай, Поликарп).

"Ареопагитиките" бързо станали известни и до VIII в. били преведени на сирийски, арабски, арменски и коптски; през IX в. - на латински (два пъти, вторият път от Джон Скот Ериугена), през XI-ти - на грузински, а през XIV-ти – на български (от мон. Исаия, 1371 г.).

Първият им коментар принадлежи на Йоан Скитополски (към 530 г.). През следващите векове те са коментирани от известни византийски автори като св. Максим Исповедник (VII в.) и Георги Пахимер (XIII в.), който е съставил известните им „парафрази“. Според сведението на Анастасий Библиотекар (IX в.), те били ценени и препоръчвани от св. Константин-Кирил Философ.

На Запад станали известни още през първата половина на VII в. (Григорий Двоеслов, папа Мартин); впоследствие били обсъждани от Абелар, Алберт от Лауинген, Тома Аквински, Николай Кузански и мнозина други философи. До края на XV в. малцина се съмнявали в автентичността им. Един от първите, които я поставят под съмнение, е Еразъм Ротердамски (1466-1536).

Датировката на "Ареопагитиките", която се приема днес, е обоснована от двама немскоезични изследователи в края на XIX в.

Обръща се внимание, че до края на V в. никой не ги е споменал; езикът и обсъжданите въпроси са далеч от това, което намираме в писанията на християнските автори от I в. сл. Хр.; някои от термините показват запознатост със споровете за природата на Христос от времето на Четвърти Вселенски събор; става дума за произнасянето на Символа на вярата по време на литургия, което е въведено през 70-те години на V в.; има някои почти точни заемки от философа Прокъл (412-485 г.). Същевременно сведения за тях не се появяват преди 520 г. сл. Хр.

Поради това е прието времето на написването им да се ограничава между началото на последната четвърт на V в. и края на първата четвърт на VI-ти.

---

¹ Евсевий. „Църковна история“ III 4. 10; IV 23. 3.

Литература:

Дионисий Ареопагит. „О небесной йерархии“. Подготовка древнегреческих текстов, перевода и справочного материала М.Г. Ермаковой. Вст. статья Г.В. Флоровского. СПб, 1997

Дионисий Ареопагит. „О божественных именах. О мистическом богословии“. С въведението на св. Максим Исповедник. Вст. статья, подготовка греческих текстов и перевода Г.М. Прохорова. СПб, 1995

„Православна енциклопедия“ - <https://www.pravenc.ru/> (Дионисий Ареопагит)

На български:

„Псевдо-Дионисий“ в Илия Цоневски. „Патрология“. Синодално издателство, 1986 (стр. 433-439)

Св. Дионисий Ареопагит/Псевдо-Дионисий Ареопагит. „За божествените имена“. Превод и коментар Л. Денкова. ГАЛ-ИКО, 1995/1999

Дионисий Ареопагит. „За небесната йерархия. За църковната йерархия“. Превод и коментар Ив. Христов. „ЛИК“, 2001

„Житие на св. свщмчк Дионисий Ареопагит“ в: Св. Димитрий Ростовски. „Жития на светиите“, октомври. Света гора. Славянобългарски манастир „Св. вмчк Георги Зограф“, 2008

...

„Макар по това време властта да беше у римляните, те бяха дали автономия на Атина и Лакедемон; и поради това при атиняните все още се поддържаха институцията на ареопагитите.

Дионисий беше посветен във всички учения на спасението от превъзходния Павел, а беше обучен учителски от великия Йеротей, както сам той казва.

После, според казаното в седма книга на „Апостолски постановления“, Дионисий беше ръкоположен от богоносния Павел за епископ на всички вярващи в Атина.

За Ареопагита споменава и Дионисий, древният епископ на Коринт; и Поликарп – в Посланието му до атиняните“.

Св. Максим Исповедник. Предговор към „За божествените имена“
(по текста в „Дионисий Ареопагит. СПб, 1995“)